

Plenum

Fredag 14.11.2025 kl. 13.00—13.32

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU-förordningen om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam

Regeringens proposition RP 57/2025 rd
Utskottets betänkande LaUB 12/2025 rd

Andra behandlingen

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 8 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas. — Debatt. Ledamot Hänninen, varsågod.

Debatt

13.13 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies, kollegat, yleisö siellä lehtereillä ja nettien ääressä! Tämän hallituksen esityksen ytimessä on demokraattisen yhteiskunnan vahvistaminen: poliittisen mainonnan avoimuus ja sen läpinäkyvyyden parantaminen. Tämä esitys selkeyttää EU:ssa tehtyä poliittisen mainonnan sääntelyä ja varmistaa, että kansalaiset voivat tietää, kuka poliittisen viestin taustalla on ja mihin tavoitteeseen viestintä pyrkii. Läpinäkyvyys on keskeinen keino torjua ulkopuolista vaikuttamista ja suojella demokratian luotettavuutta.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on käsittelyssään tehnyt tähän esitykseen merkittäviä ja tärkeitä täsmennyksiä, jotka vahvistavat lain tasapainoa lain tavoitteiden ja sananvapauden välillä. Erityisesti tekemänne lisäys lähdesuojan piiriin kuuluvien tietojen rajaamisesta tiedonsaantioikeuden ulkopuolelle on keskeinen muutos turvallisuutemme puolesta. Se varmistaa, ettei poliittisen mainonnan valvonta voi vaarantaa toimittajien, kansalaisten tai viestinnän osapuolten luottamuksellisuutta. Tämä korjaus poistaa epäkohdan, joka olisi voinut heikentää luottamusta viranomaisiin ja sananvapauden suojaan.

Tehdyt muutokset vahvistavat koko lain tarkoitusta: reilun ja turvallisen julkisen keskustelun varmistamista. Siksi lakivaliokuntaa on syytä kiittää siitä, että se on löytänyt tasapainon avoimuuden, turvallisuuden ja yksilön vapauksien välillä. Juuri nämä periaatteet ovat demokraattisen järjestelmän kulmakiviä.

Arvoisa puhemies! Poliittisen mainonnan avoimuus on olennainen osa kansalaisten luottamusta päätöksentekoon. Tämä laki tukee valiokunnan korjausten myötä turvallista, avointa yhteiskuntaa, jossa vaalivaikuttamista ja ulkopuolisia painostusyrityksiä voidaan torjua tehokkaasti. Samalla sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus säilyvät vahvoina. Näiden muutosten ansiosta Suomi ottaa jälleen askeleen kohti läpinäkyvämpää ja turvallisempaa demokraattista toimintaympäristöä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 110/2025 rd

13.16 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Esityksellä toimeenpannaan EU:n poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentumista koskevaa asetusta, eli kyseessä on siis EU:sta suoraan tulevaa sääntelyä. Poliittisen mainonnan lähtökohtana on totta kai avoimuus, ja sitä pitää ehdottomasti pyrkiä entisestään lisäämään, mutta tässä EU-asetuksessa on myös ongelmia. Esitys saattaa vaikuttaa siihen, että suuri osa yrityksistä ei tarjoa poliittisen mainonnan palveluita, mutta toisaalta ne saatetaan luokitella oheispalvelujen tarjoajaksi, joihin asetusta ei sovelleta — esimerkkinä Meta, joka lopetti tämän myötä yhteiskunnallisen mainonnan EU-alueella.

Puhemies! Kun poliittinen mainostaminen muuttuu yhä vaikeammaksi, se saattaa nostaa poliittisen mainonnan kustannuksia. Tässä on semmoinen demokratian kannalta tärkeä kysymys, että onko niin, että tämän myötä yhä enemmän rahan vaikutus kasvaa, kun kansalaiset päättävät edustajista esimerkiksi tänne Suomen eduskuntaan. Se ei varmastikaan ole asetuksen tarkoitus mutta voi johtaa siihen. Siksi itse olen kannattanut ja kannatan edelleen kohtuullisia vaalirahoituskattoja vaaleihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

13.17 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä esitetään lisävalvontatehtävää Valtiontalouden tarkastusvirastolle, joka on eduskunnan alainen riippumaton viranomainen. Se valvoo valtion taloudenhoitoa ja budjetin käyttöä, ja tarkastusvaliokunta, jossa itse täällä eduskunnassa toimin, valvoo taas VTV:n työtä ja käsittelee sen raportteja, muun muassa vuosikertomuksia, ja valvoo valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Me käsittelemme tarkastusvaliokunnassa muun muassa juurikin vaalirahoituksen valvontaa.

Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi laki poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevan Euroopan unionin asetuksen noudattamisen valvonnan järjestämisestä. Esitys ehdottaa pääasialliseksi valvontaviranomaiseksi Valtiontalouden tarkastusvirastoa. Valtiontalouden tarkastusvirastolle ehdotetaan tarvittavat toimivaltuudet, kuten tiedonsaantioikeus sekä oikeus tehdä tarkastuksia, asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakko ja määrätä seuraamusmaksuja erikseen säädetyissä asetuksen rikkomistilanteissa.

Nämä asetukseen liittyvät viranomaistehtävät ovat uusia, ja jotta Valtiontalouden tarkastusvirasto voi toimia ja siellä resurssit riittävät, se tarkoittaa heille lisäresurssin turvaamista. Tähän hallituksen esitykseen tuki sisältyy lisämäärärahoja. Kun laki astuu voimaan vuoden 26 alussa, niin tähän tulevan vuoden talousarvioesitykseen on lisätty resursseja juurikin tähän toimintaan, että Valtiontalouden tarkastusvirasto voi toimia.

Arvostan suuresti Valtiontalouden tarkastusviraston toimintaa. He valvovat sitä, että kansalaisten verorahoja käytetään oikein, ja se valvontavastuu ulottuu myös eduskunnan tarkastusvaliokuntaan, jonka tehtävänä on juurikin katsoa, että verorahoja käytetään oikein. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

13.20 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan osaltani kiittää valiokuntaa hyvästä mietinnöstä ja siitä, että tällä lainsäädännöllä Suomi pystyy nämä EU-oikeuden meille asettamat vaatimukset hyvin kansalliseen lainsäädäntöön toimeenpanemaan ja ennen

Punkt i protokollet PR 110/2025 rd

kaikkea tätä vaalitoiminnan avoimuutta seuraava viranomaislainen saa ne toimivaltuudet, jotka se tarvitsee työtään tehdäksensä.

Vähän laajemmin siihen taustaan, joka tämänkin lainsäädännön taustalla on, haluan todeta sen, että kyllä tällainen demokratia ja avoimet yhteiskunnat, kuten Suomi, ovat tällä hetkellä kovan paineen alla globaalisti. Vaaleja demokraattisissa maissa yritetään häiritä monin eri tavoin. Vaikka Suomi on tietysti erityisen — kun hienoa sanaa käytetään — resilientti vaikkapa itänaapurimme vaikuttamisyrityksiä vastaan, niin siitä huolimatta on aivan ilmiselvää, että myös suomalaista yhteiskuntaa yritetään erilaisilla disinformaatio- tai misinformaatiokampanjoilla haastaa. Siksi tietysti on valtavan tärkeää, kun Euroopan unionikin sääntelee esimerkiksi vaalimainontaa, että se oikea tieto ehdokasasettelusta tavoittaisi äänestäjät mahdollisimman kattavasti, ehdokkaitten ajatuksista, mielipiteistä, jotta äänestäjät voivat sitten tehdä sen oman arvionsa siitä, kenelle luottamuksen vaaleissa antavat, mutta että samalla pystytään sitten torjumaan näitä vihamielisiä vaikuttamisyrityksiä, joita meihinkin kohdistuu. Suomessa onneksi tilanne on varmasti keskimääräistä Euroopan maata parempi, puhumattakaan kaikkein haavoittuvimmista kumppaneistamme ja liittolaisistamme.

Tosiaan on tärkeää, että koko Euroopan laajuinen lainsäädäntö suojelee eurooppalaisia äänestäjiä tällaiselta vihamieliseltä vaikuttamiselta mutta toisaalta samalla mahdollistaa sitten vaalien asianmukaisen käymisen. Tässä varmasti mietintövaliokunta on Suomenkin osalta nyt parhaansa tehnyt, että meidän lainsäädäntömme on ajan tasalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

13.22 **Juho Eerola ps:** Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtajana otan vastaan nämä edustaja Auton meille lähettämät kiitokset tästä työstä, joka tehtiin.

Niin kuin tässä nyt jo todettiin ja tiedetään, tämä on tosiaan suoraan EU:sta tulevaa sääntelyä, jota nyt sitten täällä laitetaan käytäntöön. Valiokunnan mietintöhän oli yksimielinen. Tätä kun käsiteltiin, niin kyllä moneen kertaan tuli esille — ja etenkin sitten tiistaina, kun tämä oli täällä ensimmäisessä käsittelyssä, puheenvuoroissa tuli esille — että tämä poliittinen mainonta saattaa muuttua hankalammaksi ja ehkä ainakin kalliimmaksi. Ja tuotiin esille se huoli, mikä on etenkin nuorilla ehdokkailla, jotka eivät kenties muuten vielä ole kovin tunnettuja ja sosiaalisessa mediassa ovat tottuneet kampanjoimaan: jos sitä vaikeutetaan, niin kuinka sitten on mahdollista pudottaa meidät vanhat jarrut täältä eduskunnasta ja nousta meidän tilalle tänne? No, tätä tullaan seuraamaan, Valtiontalouden tarkastusvirastonkin tulee ja muutenkin tullaan seuraamaan tätä, mihin tämä kehittyy. Mutta kun tässä sitten toisessa vaakakupissa oli tämä, mikä täällä edellisissäkin puheenvuoroissa tuli esille, vaalivaikuttaminen ja etenkin maan rajojen ulkopuolelta tuleva hyvinkin aggressiivinen hybridivaikuttaminen vaalien yhteydessä ja muiden maiden esimerkki siitä, minkälaisista se on Euroopassakin ollut, kuinka on tullut hyvin aggressiivista vaalivaikuttamista, niin sitä tässä nyt haluttiin suitsia. Mielestämme tässä yksimielisessä mietinnössä onnistuttiin löytämään niitä ratkaisuja, joilla toisaalta tämä EU:sta tuleva sääntely saadaan toteutettua mutta kuitenkin avoimuus, turvallisuus ja yksilönvapaudet — niin kuin edustaja Hänninen avauspuheenvuorossaan äsken totesi — pystytään turvaamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 110/2025 rd

13.24 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Juho Eerola piti hyvän puheenvuoron ja moni muu kollega aikaisemmin. Haluan nostaa tässä vielä erityisenä tapauksena kiinalaisen TikTokin, joka vaikuttaa länsimaissa suorastaan järkyttävällä tavalla. Kysymys ei ole sananvapaudesta, kysymys on kognitiivisesta vaikuttamisesta, kognitiivisesta sodankäynnistä, jota kiinalaiset härskisti tekevät länsimaissa välittämättä niistä arvoista, jotka ovat meille tärkeitä. Avoimuus, yksilönvapaus, turvallisuus — tämäntyyppiset asiat ovat heille täysin vieraita. Se, mikä on heidän tavoitteensa, on saada ihmiset toisiaan vastakkain, luoda vastakkainasettelua, ja ohjelma, jota he käyttävät länsimaissa, on räätälöity sitä käyttötarkoitusta varten. Mielenkiintoista ja hälyttävää tässä on se, että kiinalaiset eivät itse salli tätä vastaavaa ohjelmaversiota omille kansalaisilleen ollenkaan. Itse asiassa oman näkemykseni mukaan tuollaista kognitiivisen sodankäynnin asetta länsimaisten ihmisten hermolla ei pitäisi sallia ollenkaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

13.25 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täytyy vähän huumorilla sanoa, että paljon on vettä Vantaanjoessa virrannut, kun kuunteli perussuomalaisten kommenttia Euroopan unionin sääntelystä. Aikoinaan viesti kuului, että siellä EU, missä ongelma, mutta onneksi maailmahan muuttuu, kuten kaikki tiedämme.

Vakavasti puhuen, arvoisa puhemies, Euroopan unioni kiinnittää ihan oikein huomiota vakavaan asiaan, mutta se, mikä minua hieman ihmetyttää Euroopan unionin toiminnassa, on se, että puututaan tällaisiin pikkujuttuihin, jotka ovat mainonnan nyansseja. Ymmärän toki sen, kyllä ne kansallisestikin osattaisiin hoitaa, mutta se, mikä siinä on ihme, on se, että Euroopan unionin oma taloudenpito ja sen valvontahan on aivan hakoteillä. Katsokaa elvytyspaketin rahanjakoa, miten se oli. Siitä ei edes Euroopan unionin tilintarkastustuomioistuini tiedä, mitä siellä on tapahtunut. Miljardien, miljardien rahoitukset ovat häveissä. Ei ole suunnitelmia eikä valvontaa. Olen lukenut, että Euroopan tilintarkastustuomioistuin on tehnyt muutamia raportteja. Ne ovat todella huolestuttavia.

Mutta ei siitä sen enempää. Totean vain, että edelleen Vantaassa vettä virtaa. [Juho Eerola: Ja Kymijoenjoessa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

13.26 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Hoskonen sinänsä ansiokkaaseen puheenvuoroon ehkä haluaisin juuri sen todeta, että EU tietysti pyrkii kaikessa toiminnassaan noudattamaan vahvaa subsidiariteettiperiaatetta, että asioista päätetään juuri sillä päätöksenteon tasolla, jolla se on tarkoituksenmukaista. Nyt meidän yhteiskuntaamme haastavat nimenomaan tällaiset alustatalouden jättiläiset, jotka vaikkapa meidän mediatilan ovat sillä tavoin pirstoneet, että se yhteinen arki, todellisuus, ei enää muodostu vain sen oman alueen paikallislehden ja maakuntalehden ja television ykköskanavan uutisten kautta vaan muodostuu nimenomaan valtavista monikansallisista, globaaleista alustoista, niiden tuottamasta uutisvirrasta mutta myös niitten algoritmien tarjoamasta muusta sisällöstä. Tällaisten toimijoiden sääntelyssä, jotka ovat suurempia kuin Suomi, suurempia kuin kaikki Euroopan maat yhdessä, nimenomaan Euroopan unioni on se oikea taso.

Mutta on totta, arvoisa puhemies, kuten aiemminkin tuossa kuvasin, että kun eri Euroopan maat ovat hyvin eri tavoin resilienttejä tälle vihamieliselle vaikuttamiselle, niin on to-

Punkt i protokollet PR 110/2025 rd

della taiten tehtävää tämä lainsäädäntö, jotta se mahdollistaa asianmukaisen vaalityön onnistumisen niissä maissa, joissa järjestelmä on ehkä perusteiltaan vahvempi, kuten vaikkapa Suomessa, mutta se suojaa taas esimerkiksi tuoreemmissa EU-jäsenmaissa ja vahvemmin vaikkapa aiemmin Neuvostoliiton vaikutuspiiriin kuuluneissa maissa sitä vaalien vapautta ja niiden demokraattista onnistumista.

Talman Jussi Halla-aho: Tack. — Eftersom stora utskottets möte börjar inom kort måste vi börja avsluta plenum, och det betyder att de ärenden där någon bett om ordet avförs från dagordningen. Vi återkommer till dem nästa vecka.

Riksdagen avbröt debatten och behandlingen av ärendet.